

*Granskning av
årsredovisning
2012*

Sandvikens kommun

Pär Månsson
Helena Carlson
Hanna Franck-Larsson

15 april 2013

Innehållsförteckning

1.	Sammanfattning	1
2.	Inledning	3
2.1.	Bakgrund	3
2.2.	Revisionsfråga och metod	3
3.	Granskningsresultat	5
3.1.	Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning	5
3.1.1.	Förvaltningsberättelse	5
3.1.1.1.	Översikt över utvecklingen av verksamheten	5
3.1.1.2.	Investeringsredovisning.....	6
3.1.1.3.	Driftredovisning	7
3.1.2.	Balanskrav	9
3.1.3.	God ekonomisk hushållning	9
3.1.3.1.	Finansiella mål	10
3.1.3.2.	Mål för verksamheten	10
3.1.4.	Nämndernas redovisning av sitt uppdrag.....	11
3.2.	Rättvisande räkenskaper	12
3.2.1.	Resultaträkning	12
3.2.2.	Balansräkning.....	14
3.2.3.	Kassaflödesanalys.....	14
3.2.4.	Sammanställd redovisning	14
3.2.5.	Tilläggsupplysningar	15

1. **Sammanfattning**

Vi bedömer att årsredovisningen huvudsakligen redogör för **utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen**.

Vi bedömer att kommunen för 2013 lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans (KL 8:5 a-b) och att resultatet delvis är förenligt med de finansiella mål om god ekonomisk hushållning som följs upp i årsredovisningen.

Förvaltningsberättelsen innehåller en uppföljning av finansiella och verksamhetsmål kopplade till god ekonomisk hushållning. Uppföljningen finns som en inledning till redovisning av fullmäktiges måluppföljning enligt balanserad styrning.

Vi bedömer att den finansiella måluppfyllelsen inte är tillfredsställande. Två av tre mål ur ett finansiellt perspektiv uppfylls för år 2012.

Vi bedömer verksamhetsmålen uppfyllelse som svag. Inget av verksamhetsmålen uppfylls.

Vi bedömer vidare att årsredovisningen i allt väsentligt uppfyller kraven på **rättvisande räkenskaper** och är upprättad enligt god redovisningssed. Undantag för rättvisande räkenskaper finns för klassificering av finansiella anläggningstillgångar och långfristiga skulder.

Kommunens ekonomiska läge

Årets resultat uppgår till 21,3 mnkr (5,7) mnkr, att jämföra med resultatet enligt budget med 5 mnkr. Resultatutfallet för 2012 är en förbättring med 15,6 mnkr jämfört med föregående år. Det justerade resultatet i förhållande till balanskravet är +20,7 (+3,3) mnkr.

Totalt redovisar nämnderna ett underskott om -26,7 (-24,6) mnkr. Fyra nämnder redovisar underskott. De största underskotten återfinns hos kunskapsnämnden om -22 (-12,5) mnkr samt individ- och familjeomsorgsnämnden -8 (-6) mnkr.

Verksamhetens nettokostnader har i jämförelse med år 2012 ökat med 13,0 mnkr vilket motsvarar en ökning med 0,8 % (2,3 %). Exkluderas den jämförelsestörande intäkten är nettokostnadsökningen 50,1 mnkr vilket motsvarar en ökning med 2,9 %. Det kan jämföras med skatteintäkter och generella statsbidrag som har ökat med 23,8 (39,4) mnkr jämfört med 2011, vilket motsvarar en ökning med 1,4 % (2,3%).

Soliditeten uppgår för 2012 till 42 %, vilket är en försämring i jämförelse med föregående år med 1%. Om man även räknar in pensionsförpliktelser intjänade före 1998, är soliditeten för 2012 negativ -3,3 % (-4,5 %).

I årsredovisningen görs en uppföljning av finansiella mål och verksamhetsmål kopplade till god ekonomisk hushållning. Två av tre finansiella mål är uppfyllda. Det är oroande att målet beträffande att respektive nämnd ska bedriva sin verksamhet inom givna ekonomiska ramar inte uppnåts. Tre nämnder redovisar större negativa avvikelser. För dessa är det väsentligt att åtgärdsplaner löpande följs upp. När det gäller måluppfyllelsen för de övergripande verksamhetsmålen så har dessa inte uppfyllts.

Kommunen redovisar överskott för 2012, men verksamheterna totalt redovisar underskott. Årets resultat är beroende av engångsintäkter, AFA-medel med 37,1 mnkr. Det är av vikt att arbetet med att anpassa kostnadsutvecklingen till befintliga resurser fortsätter, för att upprätthålla en ekonomi i balans.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

I den kommunala redovisningslagen (KRL) regleras externredovisningen för kommuner och landsting. I lagen finns bestämmelser om årsredovisningen. Vidare regleras den kommunala redovisningen av uttalanden från Rådet för kommunal redovisning (RKR) och i tillämpliga delar av Redovisningsrådet och Bokföringsnämndens normering.

Revisionsobjekt är kommunstyrelsen som enligt kommunallagen är ansvarig för årsredovisningens upprättande.

När det gäller nämndernas redovisning, skall den enligt kommunallagen utformas på det sätt som fullmäktige bestämmer.

2.2. Revisionsfråga och metod

Revisorerna har bl. a. till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift bedöms om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning (kap 3 – 8). Vidare ska revisorerna enligt kommunallagen (9:9a) avge en skriftlig bedömning av om resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om. Bedömningen ska biläggas årsbokslutet. Detta sker inom ramen för upprättandet av revisionsberättelsen.

Granskningen, som sker utifrån ett väsentlighets- och riskperspektiv, ska besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen? Med verksamhetens utfall avses utfallet i förhållande till fastställda mål och ekonomiska ramar.
- Har balanskravet uppfyllts och hanteras eventuella underskott i enlighet med balanskravets regler?
- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande? Med rättvisande avses följsamhet mot lag, rekommendationer och god redovisningssed.

Granskningen av årsredovisningen omfattar:

- förvaltningsberättelse (inkl drift- och investeringsredovisning)
- resultaträkning
- kassaflödesanalys
- balansräkning

-
- sammanställd redovisning

Bilagor och specifikationer till årsredovisningens olika delar har granskats.

Vi har även bedömt kommunens ekonomiska ställning och utveckling, efterlevnaden av balanskravet och om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål för god ekonomisk hushållning som fullmäktige beslutat om.

Vidare har vi också inom ramen för granskningen av årsredovisningen bedömt nämndernas redovisningar av hur de fullgjort sitt uppdrag från fullmäktige. Granskningen baseras på nämndernas rapportering till fullmäktige såsom den presenteras i årsredovisningen

Granskningen har utförts enligt god revisionsledning för kommuner och landsting. Det innebär att granskningen planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild. Med rättvisande bild menas att årsredovisningen inte innehåller fel som påverkar resultat och ställning eller tilläggsupplysningar på ett sätt som kan leda till ett felaktigt beslutsfattande. Granskningen omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i årsredovisningen. Då vår granskning av den anledningen inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda brister kan förekomma.

Granskningen introduceras genom kontakter och samplanering med kommunens ekonomikontor. Granskningen genomförs med kontrollmålsmetodik enligt det granskningsprogram för granskning av årsredovisning som PwC Kommunal Sektor använder. Granskningen sker genom intervjuer, dokumentgranskning, granskning av räkenskapsmaterial och i förekommande fall registeranalys.

3. Granskningsresultat

I de fall kommunens redovisningsprinciper avviker från god redovisningssed har i regel upplysning om detta och skälen för avvikelserna lämnats under rubriken Redovisningsprinciper (krav enligt KRL 1:3), redovisas under avsnitt 3.2.5.

3.1. Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning

3.1.1. Förvaltningsberättelse

3.1.1.1. Översikt över utvecklingen av verksamheten

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att förvaltningsberättelsens översikt och upplysningar i huvudsak överensstämmer med kraven i KRL.

Analys och rättvisande bedömning av ekonomi och ställning

Analysen av årets resultat och den ekonomiska ställningen ger en rättvisande bild. Årsredovisningen innehåller en finansiell analys, som bygger på en modell med fyra perspektiv, den sk RK-modellen: det ekonomiska resultatet, kapacitetsutvecklingen, riskförhållanden samt kontrollen över den ekonomiska utvecklingen. Analysen ger en översiktlig och informativ bild av kommunens ställning och hur olika faktorer påverkar kommunens ekonomi. Den avslutas med beskrivning av identifierade styrkor och svagheter där det bland annat pekas på framtida utmaningar som kommande pensionsutbetalningar.

Under rubriken *Femårsöversikt* beskrivs och visas finansiella nyckeltal för kommunen och kommunkoncernen vilka även ger möjlighet att göra en jämförelse över tiden. För kommunkoncernen finns separat resultat och balansdata per konsolideringsenhet.

Händelser av väsentlig betydelse

I förvaltningsberättelsen redovisas i kapitel *Översikt över 2012* händelser av väsentlig betydelse som inträffat under och delvis efter räkenskapsåret. Bland annat är Landstinget Gävleborg regional kollektivtrafikmyndighet från 1 januari 2012 och en skatteväxling med 26 öre har gjorts år 2012.

Förväntad utveckling

I förvaltningsberättelsens kapitel *Översikt över 2012* framgår även den förväntade utvecklingen och framtida utmaningar inom olika verksamheter samt kommande förändringar såsom övertagandet av hemsjukvården från år 2013. I nämndernas redogörelser finns närmare framtidsbedömningar, beskrivningar och utmaningar.

Väsentliga personalförhållanden

I kapitel *Personalredovisning* redovisas den obligatoriska redovisningen av sjukfrånvaro enligt KRL 4:1 a, det vill säga frånvaron specificeras på lång- och korttidsfrånvaro, män och kvinnor samt åldersindelad. I övrigt lämnar den personalekonomiska redovisningen ett flertal uppgifter om personalen i form av diagram och verbal information, bland annat antal anställda och personal-

kostnader. Den totala sjukfrånvaron har ökat jämfört med föregående år och uppgår till 5,6 % (5,0%).

Gemensam förvaltningsberättelse

Enligt RKR:s rekommendation 8.2 (Sammanställd redovisning) ska kommunens samlade verksamhet redovisas i en gemensam förvaltningsberättelse. Utöver detta ska särskilda upplysningar lämnas om koncernföretagen och förehavanden mellan kommunen och företagen.

Information om kommunkoncernens verksamhet och ekonomi redovisas i ett separat avsnitt. Utöver detta återfinns även en organisationsbild över kommunens samlade verksamhet.

Redogörelsen kring kommunens samlade verksamhet bör utvecklas för att följa kraven i RKR:s rekommendation 8.2 (Sammanställd redovisning).

Obligatorisk information enligt KRL och RKR:s rekommendationer

I förvaltningsberättelsen redovisas upplysningar om pensionsmedel och pensionsförpliktelser i enlighet med RKR 7.1 som en del av uppföljningen av fullmäktiges föreskrifter om förvaltningen av pensionsmedel.

Andra förhållanden som har betydelse för styrning och uppföljning av verksamheten

I förvaltningsberättelsen finns ett kapitel kring *Miljö*. En beskrivning görs av kommunens införande av miljöledningssystem samt dess integration i styrsystemet Balanserad styrning.

Vi anser, i likhet med tidigare år, att förvaltningsberättelsen bör kompletteras med en redogörelse kring arbetet med intern kontroll utifrån internkontrollreglementet.

3.1.1.2. Investeringsredovisning

Av KRL 4:2 framgår att förvaltningsberättelsen skall innehålla en samlad redovisning av kommunens eller landstingets investeringsverksamhet.

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att investeringsredovisningen i all väsentlighet ger en rättvisande bild av årets investeringar.

I förvaltningsberättelsen finns det kommentarer till investeringsredovisningen, som beskriver årets investeringsverksamhet samt de största investeringsprojekten.

Årets nettoinvesteringar uppgår till 159,2 mnkr (109,9 mnkr), att jämföra med budgeterade investeringar enligt den ursprungliga investeringsplanen om 136,8 mnkr. Enligt reviderad budget har ytterligare investeringar om 39,6 mnkr beslutats, därmed uppgår totala budgeterade investeringar till 176,4 mnkr.

Av redovisningen framgår att större projekt under året har varit ny förskola i Hammarskolans lokaler, Parkbadet, Kulturskolan, Hamngatan 12 samt Östra

infarten. Dessa projekt omfattar investeringsutgifter med 100,7 mnkr samt investeringsbidrag för 10,1 mnkr.

3.1.1.3. Driftredovisning

Av KRL 4:3 framgår att förvaltningsberättelsen skall innehålla en redovisning av hur utfallet förhåller sig till den budget som fastställts för den löpande verksamheten.

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att driftredovisningen i all väsentlighet ger en rättvisande bild av hur utfallet förhåller sig till fullmäktiges budget.

Nämndernas budgetavvikelse samt förändringen från avvikelsen i prognosen per sista augusti redovisas i tabellen nedan:

Driftredovisning per nämnd, mnkr	Prognos	Utfall	Utfall
	Delår	2012	2011
Kommunfullmäktige	0	0,5	0,4
Kommunstyrelse	0	0,7	0,4
Kunskapsnämnd	-13,7	-22,1	-12,5
Äldreomsorgsnämnd	1	5,9	-1,4
Individ- & familjeomsorgsnämnd	-9,1	-8,3	-6
Handikappomsorgsnämnd	-4,2	-1,6	-9
Kultur- & fritidsnämnd	0,5	1,1	-0,1
Bygg- & miljönämnd	-0,2	0	0
Arbetsmarknad- & trafiknämnd	0	2,7	0
Kommunstyrelseförvaltning	-5,5	-5,6	3,7
Summa nämnder	-31,2	-26,7	-24,6
Finansiering	60,3	48	30,3
Årets resultat	29,1	21,3	5,7

Totalt redovisar nämnderna ett underskott om -26,7 (-24,6) mnkr. Fyra nämnder redovisar underskott. De största underskotten återfinns hos kunskapsnämnden om -22,1 (-12,5) mnkr samt individ- och familjeomsorgsnämnd - 8,3 (-6,0) mnkr.

I jämförelse med prognosen som lämnades i samband med delårsrapporten redovisas totalt ett bättre slutligt utfall med 4,5 mnkr än den bedömning som lämnades i delårsrapporten. Föregående år var motsvarande avvikelse en försämring med 5,0 mnkr. De största positiva avvikelserna år 2012 redovisar äldreomsorgsnämnden om 4,9 mnkr, arbetsmarknad- och trafiknämnden om 2,7 mnkr samt handikappomsorgsnämnden om 2,6 mnkr. Den största negativa avvikelsen redovisar kunskapsnämnden om - 8,4 (-8,7) mnkr.

I respektive nämnds verksamhetsberättelse kommenteras årets resultat.

Kunskapsnämnden redovisar ett underskott om -22,1 (-12,5) mnkr, trots att man erhållit ett riktade medel om 8 mnkr till nya förskoleplatser och egna datorer till lärare och elever i grund- och gymnasieskola. Det största underskottet återfinns i grundskolan med -17,6 (-11,1) mnkr samt gymnasieskolan om -7,7 (-14,4) mnkr. Inom särskolan redovisas ett överskott med 5,5 mnkr. Det totala underskottet för nämnden förklaras med att kostnaderna för löneökningar blev högre än planerat, samt att besparingar inte har kunnat göras för barns och elevers behov av särskilt stöd finns. Styrdokumentens krav på förskola/skola anpassad till varje barn/elev har ökat vilket kräver personalförstärkning och utökad kompetens. Av redogörelsen framgår att nämnden inte har fattat beslut om besparingar i den omfattning som krävs för en ekonomi i balans.

Äldreomsorgen redovisar en positiv avvikelse mot budget med 5,9 mnkr, vilket främst är hänförlig till ändrad redovisningsprincip avseende bokföring av timlöner som gett effekt att enbart 11 månader kostnadsfört år 2012.

Individ- och familjeomsorgsnämnden redovisar ett totalt underskott om -8,3 (-6,0) mnkr, där missbruksvård för vuxna är den verksamhet som redovisar störst underskott om -4,0 mnkr. Försörjningsstödet som är den verksamhet som föregående år redovisade störst underskott, redovisar år 2012 underskott om -3,1 (-5,7) mnkr. Nämnden konstaterar att det inte varit möjligt att göra reduceringar i verksamheten i den storleksordning som krävts utan allvarliga konsekvenser för målgruppen barn och unga. Kostnader för försörjningsstöd konstateras är ett resultat av den lågkonjunktur samt i kombination med ändrade regelverk hos andra huvudmän. Underskottet för missbruksvård av vuxna beror av ökat antal placeringar efter sommaren.

Handikappomsorgen redovisar en negativ avvikelse mot budget med - 1,6 (-9) mnkr, vilket (+3,3 mnkr) främst är hänförlig till ändrad redovisningsprincip avseende bokföring av timlöner som gett effekt att enbart 11 månader kostnadsfört år 2012.

Kommunstyrelseförvaltningen redovisar en negativ avvikelse mot budget med - 5,6 (+3,7) mnkr. Orsaken är bland annat elkostnader hänförliga till 2010 och 2011. Ytterligare orsaker till underskottet är realisationsförluster vid försäljning av fastigheter samt att kommunen har tagit beslut om nedskrivningar med 2,2 mnkr, med grund i bedömning och värdering i samband med försäljningar. Med anledning av engångsintäkter har beslut fattats att avsätta engångsbelopp för underhåll av kommunala fastigheter samt underhåll av gång- och cykelbanor. Extra anslag har även beslutats av styrelsen för ersättning till snöröjningskostnader till Sandviken Energi AB och Sandvikenhus AB.

Av driftredovisningen framgår att skatter i verksamheten gemensam finansiering gör ett överskott mot budget om 4,3 (15,5) mnkr samt att den finansiella verksamheten gör ett överskott mot budget om 8,1 (underskott -2,1) mnkr.

3.1.2. Balanskrav

Bedömning och iakttagelser

Vi instämmer i kommunstyrelsens bedömning att balanskravet har uppfyllts för 2012.

I enlighet med reglerna kring balanskravet, ska tidigare års eventuellt negativa resultat regleras och återställas under de närmast följande tre åren. Av årsredovisningen framgår att det inte finns något kvarstående underskott att återställa från tidigare år.

I not till eget kapital återfinns en utredning av det balanskravsmässiga resultatet, det vill säga de justeringar som görs av årets resultat enligt resultaträkningen. Enligt reglerna ska justering göras för samtliga realisationsvinster samt eventuella justeringar av poster utifrån synnerliga skäl. Synnerliga skäl kan vara större omstruktureringskostnader samt orealiserade förluster på värdepapper.

Enligt utredningen uppgår årets resultat enligt balanskravet till +20,7 (+3,3) mnkr, vilket motsvarar årets resultat justerat med realisationsvinster.

3.1.3. God ekonomisk hushållning

Av KRL 4:5 framgår att förvaltningsberättelsen skall innehålla en utvärdering av om målen för en god ekonomisk hushållning har uppnåtts.

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att den finansiella måluppfyllelsen inte är tillfredsställande. Två av tre mål ur ett finansiellt perspektiv uppfylls för år 2012.

Vi bedömer utifrån årsredovisningens återrapportering verksamhetsmålen uppfyllelse som svag. Verksamhetsmålen utifrån *God ekonomisk hushållning* för år 2012 uppfylls inte.

Kommunens styrning utgår från balanserad styrning. I förvaltningsberättelsen redogörs inledningsvis för finansiella och verksamhetsmål ur god ekonomisk hushållning. Redogörelsen följs av samlad redogörelse avseende utfall med analys för fullmäktiges måluppfyllelse perspektiven:

- Medborgare
- Medarbetare
- Hållbar samhällsutveckling
- Ekonomi
- Internationellt

Vi noterar att fullmäktige bedömer, avseende måluppfyllelse enligt balanserad styrning, jämfört med prognostiserad måluppfyllelse i delårsrapporten en lägre grad av måluppfyllelse. I årsredovisningen bedöms att tre av femton mål uppfylls helt, medan nio mål prognostiserades att uppfyllas.

3.1.3.1. Finansiella mål

I årsredovisningen görs en avstämning av fullmäktiges mål med finansiellt perspektiv som fastställts i budget 2012:

Finansiella mål	Utfall 20111231	Utfall 20121231	Måluppfyllelse (kommunstyrelsens bedömning)
Resultatmål 5 mnkr	5,7 mnkr	21,3 mnkr	Uppfyllt
<i>Nämndernas verksamhet bedrivs inom ekonomiska ram ar</i>	-24,6 mnkr	-26,7 mnkr	Uppfylls inte
Investeringsvolymen budgeterat 136,8 mnkr + revidering 39,6 mnkr	109,9 mnkr	159,2 mnkr	Uppfyllt

Vi bedömer att utfallet som redovisas för år 2012 ger en rättvisande bild av måluppfyllelsen.

Det övergripande resultatmålet för 2012 uppnås genom att årets resultat överstiger 5 mnkr, men verksamheternas underskott medför att dessa inte har kunnat hålla sig inom tilldelade budgetramar. Därigenom klarar inte flera av verksamheterna det mål som fullmäktige satt upp genom budgeten, vilket innebär att nämndernas totala utfall inte är förenligt med fullmäktiges fastställda mål.

I likhet med föregående år anser vi att målet avseende investeringsvolymen bör tydliggöras. Det framgår inte helt klart om fastställd investeringsplan är ett tak för målsättningen eller om det är en nivå som bör uppnås.

3.1.3.2. Mål för verksamheten

I årsredovisningen, kapitel *God ekonomisk hushållning*, görs utifrån verksamhetsperspektivet, en avstämning av fullmäktiges övergripande mål ur ekonomiskt perspektiv, som fastställts i budget 2012:

Perspektiv EKONOMI mål, fastställt av fullmäktige budget 2012	Mått	Status	Måluppfyllelse (styrelsens bedömning)
<i>Sandvikens kommun budgeterar ett årligt positivt resultat för år 2012 - 2014.</i>	<i>Uppföljning av mål sker löpande under året samt vid delårsrapport och årsredovisning. Alla nämnder och kommunstyrelsen har minst nollresultat under åren 2012-2014.</i>	<i>Budgeterat resultat är positivt. Samtliga nämnder har lämnat budget i balans, men inte lyckats nå målet</i>	Uppfylls inte
<i>Alla nämnder och kommunstyrelsen avsätter en buffert för oförutsedda händelser inom sin budgetram.</i>	<i>2012 avsätts 0,5 % av kommunbidraget som buffert. 2013 och 2014 avsätts 1,0 % av kommunbidraget som buffert.</i>	<i>Sju av åtta nämnder har avsatt 0,5 % av kommunbidraget för oförutsedda händelser inom sin budgetram.</i>	Uppfylls inte
<i>Kommunstyrelsen och alla nämnder har dialog med medborgarna om kommunens ekonomiska förutsättningar.</i>	<i>Dialoger genomförs minst två gånger per år.</i>	<i>Kommunstyrelsen, Arbetsmarknad - och trafiknämnden, äldreomsorgsnämnden och handikappomsorgsnämnden har haft ett flertal dialoger. Huruvida dessa dialoger innehåller något om kommunens ekonomiska förutsättningar finns inte dokumenterat. Dialog sker även via facebook och twitter.</i>	Uppfylls inte

Vi bedömer att samtliga övergripande perspektiv med mål som fullmäktige fastställt följs upp strukturerat i förvaltningsberättelsen. Av kommunstyrelsens redogörelse för uppföljningen av verksamhetsmål konstaterar vi att målen till del uppfylls men inget av målen uppfylls i sin helhet.

Vi konstaterar i likhet med föregående år att behov finns av att förtydliga målen och förbättra mätbarheten i måluppfyllelsen.

3.1.4. Nämndernas redovisning av sitt uppdrag

Av KL 3:15 framgår att nämnderna ska redovisa till fullmäktige hur de fullgjort sina uppdrag och fullmäktige beslutar om omfattningen av redovisningen och formerna för den.

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att nämndernas redovisningar innehåller redovisning av utfallet av årets verksamhet i förhållande till fastställda mål och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Redogörelserna följer en enhetlig struktur.

Redovisningarna är utformade i enlighet med kommunens anvisningar

Styrelsen och nämndernas redovisning av sitt uppdrag sker i enlighet med anvisningarna och omfattar:

- Målgrupp och verksamhetsuppdrag
- Ekonomiskt utfall
- Balanserad styrning - måluppfyllelse
- Volymer/Verksamhetsmått
- Viktiga händelser och framtidsbedömning

Redovisningarna ger en rättvisande bild av verksamhetens utfall i förhållande till fullmäktiges uppdrag inklusive graden av måluppfyllelse

Verksamhetsberättelserna ger i huvudsak en rättvisande bild av verksamhetens utfall i förhållande till fullmäktiges uppdrag.

Under rubriken *Balanserad styrning - måluppfyllelse* görs en enhetlig uppföljning utifrån principerna kring balanserad styrning. Samtliga beslutade mål följs upp.

Vi konstaterar dock att jämfört med den prognostiserade måluppfyllelsen i delårsrapportering är årets slutliga måluppfyllelsegrad lägre för sju av åtta nämnder, baserat på respektive nämnds egen bedömning om uppfyllt, delvis uppfyllt respektive ej uppfyllt mål.

Det sker en analys av orsaker till redovisad budgetavvikelse och vilka genomförda åtgärder som gjorts

Under rubriken *Ekonomiskt utfall* görs en analys av årets resultat och i regel kommenteras eventuella avvikelser.

I nämndernas redogörelse återfinns till viss del kommentarer kring vilka åtgärder som har vidtagits under året för att erhålla en ekonomi i balans. Denna redovisning kan dock utvecklas ytterligare, så det tydligare framgår vilka åtgärder som vidtagits och vilken effekt de haft. Det vore även av värde om det redogjordes för planerade åtgärder, som kommer att genomföras, för att få en ekonomi i balans.

3.2. Rättvisande räkenskaper

3.2.1. Resultaträkning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att resultaträkningen uppfyller KRL:s krav och i övrigt är upprättad i enlighet med god redovisningssed.

Vi bedömer att resultaträkningen ger en i allt väsentligt rättvisande bild av årets resultat och att noter finns i tillräcklig omfattning.

Utifrån stickprov bedömer vi att intäkter och kostnader i allt väsentligt är periodiserade så att redovisningen ger en rättvisande bild av resultatet.

Nedan redovisas resultaträkningens utfall jämfört med föregående år:

Resultaträkning, mnkr	Budget 2012	Utfall 2012	Utfall 2011	Budget avvikelse	Ökn/ Minsk. %
Verksamhetens intäkter	372,9	389,6	412,5	16,7	-5,6%
Jämförelsestörande intäkt		37,1		37,1	
Verksamhetens kostnader	-2 035,2	-2 078,6	-2 057,8	-43,4	1,0%
Avskrivningar	-79,7	-81,6	-75,2	-1,9	8,5%
Verksamhetens nettokostnader	-1 742,0	-1 733,5	-1 720,5	8,5	0,8%
Skatteintäkter	1 459,8	1 450,5	1 424,0	-9,3	1,9%
Generella statsbidrag	304,6	313,2	315,9	8,6	-0,9%
Summa skatter och statsbidrag	1 764,4	1 763,7	1 739,9	-0,7	1,4%
Finansiella intäkter	16,2	22,7	19,6	6,5	15,8%
Finansiella kostnader	-33,6	-31,6	-33,3	2,0	-5,1%
Årets resultat	5,0	21,3	5,7	16,3	273,7%

Årets resultat uppgår till 21,3 mnkr. Resultatet för 2011 uppgick till 5,7 mnkr, vilket gör att resultatutfallet för 2012 är en förbättring med 15,6 mnkr jämfört med föregående år. Det redovisade resultatet överstiger budgeterat resultat (5,0 mnkr) med 16,3 mnkr. I årets resultat ingår engångsintäkter för utbetalda AFA premier med 37,1 mnkr. Utan dessa medel hade kommunens resultat varit negativt. Det ska samtidigt ställas i relation till att styrelsen valt att göra riktade satsningar med anledning av de erhållna medlen, satsningar som annars kanske inte genomförts.

De största avvikelserna eller förändringarna i jämförelse med föregående år kan framförallt förklaras av:

- Årets intäkter har minskat med 22,9 (2,7) mnkr. Engångsintäkt är då exkluderad.
- Verksamhetens nettokostnader har i jämförelse med år 2012 ökat med 13,0 mnkr vilket motsvarar en ökning med 0,8 % (2,3 %). Exkluderas den jämförelsestörande intäkten är nettokostnadsökningen 50,1 mnkr vilket motsvarar en ökning med 2,9 %.
- Skatteintäkter och generella statsbidrag har ökat med 23,8 (39,4) mnkr jämfört med 2011, vilket motsvarar en ökning med 1,4 % (2,3 %).
- Finansiella intäkter har ökat med 3,1 (5,8) mnkr, vilket avser ökade ränteintäkter.
- Finansiella kostnader har minskat med -1,7 (ökat 15,5) mnkr. Föregående år ingick en effekt av sänkt diskonteringsränta avseende pensionskultsberäkningen med 6,3 mnkr. Exkluderas den från år 2011 har en ökning av finansiella kostnader skett.

3.2.2. Balansräkning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att balansräkningen i allt väsentligt, med undantag av nedanstående poster, ger en rättvisande bild av tillgångar, avsättningar, skulder och eget kapital.

Avvikelse görs från god sed och gällande rekommendationer avseende klassificeringen av finansiella anläggningstillgångar och långfristiga skulder. Del av dessa bör enligt gällande rekommendationer klassificeras som omsättningstillgång respektive kortfristig skuld. Detta gör att kommunen avviker från Rådet för kommunal redovisningsrekommendation RKR nr 20. Av redovisningsprinciperna framgår dock att kommunen avviker från rekommendationen, dock inte skälen för detta. Det framgår även av redovisningsprinciperna att det finns en avvikelse avseende rekommendation RKR 13:1 kring redovisning av hyres- och leasingavtal.

Vi bedömer i övrigt att tillgångarna, avsättningarna och skulderna i allt väsentligt existerar, är fullständigt redovisade, rätt periodiserade och värderats enligt principerna i KRL.

Balansräkningen är uppställd enligt KRL och omfattar tillräckliga noter och bilagor. Specifikationer till bokslutsunderlagen finns i tillräcklig omfattning och har god kvalitet.

3.2.3. Kassaflödesanalys

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att kassaflödesanalysen redovisar kommunens finansiering och investeringar och att kassaflödesanalys har upprättats i enlighet med gällande rekommendation.

Vi bedömer att noter finns i tillräcklig omfattning samt att överensstämmelse finns med motsvarande uppgifter i övriga delar av årsredovisningen.

I den finansiella analysen kommenteras medel från den löpande verksamheten i samband med självfinansieringsgrad av investeringar. Dessutom förklaras kassaflödesanalysen i redovisningsmodellen. Kommentarer kring väsentliga betalningsflödespåverkande händelser kan till kommande år med fördel utvecklas ytterligare.

3.2.4. Sammanställd redovisning

Av KRL 8:1 framgår särskilda upplysningar skall lämnas om sådana juridiska personer i vilka kommunen eller landstinget har ett betydande inflytande.

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att den sammanställda redovisningen ger en helhetsbild av kommunens ekonomiska ställning och åtaganden samt att den i huvudsak följer kraven i KRL. Redovisning av den samlade kommunala verksamheten följer dock inte kraven som finns i rekommendation 8.2 (Sammanställd redovisning), vilket även framgår av redovisningsprinciperna.

Kommunkoncernen redovisar ett överskott om 39,5 (4,7) mnkr.

I kommentarerna till den sammanställda redovisningen redogörs det för de bolag som ingår i kommunkoncernen. Utöver detta finns även en redogörelse över kommunens innehav i övriga bolag och vilka kommunalförbund kommunen samverkar med, utan att de ingår i den sammanställda redovisningen. Det finns även uppgifter om balans- och resultatdata för samtliga bolag inom kommunkoncernen som bland annat inkluderar uppgift om resultat och soliditet per konsolideringsenhet.

3.2.5. Tilläggsupplysningar

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att årsredovisningens tilläggsupplysningar i huvudsak uppfyller KRL:s krav och i övrigt lämnas i enlighet med god redovisningssed, innebärande att:

- Tillämpade redovisningsprinciper beskriver varje särskild redovisningsprincip och eventuella förändringar av dessa som årsredovisningens intressenter måste känna till för att rätt förstå årsredovisningens innehåll.
- Viktiga uppgifter och poster i förvaltningsberättelse, resultat- och balansräkning samt kassaflödesrapport specificeras och preciseras i notupplysningar som krävs i KRL respektive RKR:s rekommendationer samt god redovisningssed i övrigt.

Kommunen har inte följt rekommendation RKR 20, RKR 13:1 samt RKR 8:2 fullt ut, se vidare kapitel *Balansräkning* respektive *Sammanställd redovisning*. Kommunen upplyser om avvikelsen i redovisningsprinciperna.

2013-04-15

Helena Carlson
Projektledare

Pär Månsson
Uppdragsledare